

SO‘ZNI TOPIB ISHLATING 8-BO‘LIM

Najmiddinova Zamira Shaxopitdinovna

Namangan viloyati Yangi Namangan tumani

69-umumiy o‘rta ta’lim maktabi boshlang‘ich sinf o‘qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu dars ishlanmada 2-sinf o‘quvchilari uchun ona tili va o‘qish savodxonligi fanidan „So‘zni topib ishlating“ mavzusini o‘qitish texnologiyasi interfaol usullar yordamida ko‘rsatib berilgan.

Kalit so‘zlar: ona tili, o‘qish savodxonligi, so‘z, nutq, interfaol usullar, didaktik o‘yinlar, zamonaviy texnologiyalar, kitobxonlik, chiroyli yozuv...

Dars maqsadi: **Ta’limiy:** O‘quvchilarni „So‘zni topib ishlating“ mavzusining mazmun-mohiyati bilan tanishtirish, ularda to‘g‘ri va ifodali o‘qish ko‘nikmalarini takomillashtirish.

FK 1: o‘rganilgan mavzular doirasida bayon qila oladi va bolalar yozuvchilari, ularning asarlari nomini yoza oladi.

Tarbiyaviy: so‘zlarni o‘z o‘rnida qo‘llash, uni inson hayotidagi ahamiyatini tushuntirish, kitobxonlik madaniyati o‘rgatish.

TK 3: shaxs sifatida doimiy ravishda o‘z-o‘zini rivojlantirish.

Rivojlantiruvchi: O‘quvchilaning og‘zaki nutqini o‘stirish, ziyraklik va jonkuyarlik fazilatlarini rivojlantirish.

Dars turi: yangi tushuncha, bilimlarni shakllantiruvchi.

Dars usuli: “Chunki”, “Zukko zehnli”, “Husnixat”, “Kim topqir”, “Xotira mashqi”...

Dars jihozi: O‘tgan darsdagi rasmlar, multimediali ilova, slayd taqdimoti.

Dars bosqichlari:

Tashkiliy qism – 2 daqiqa

O‘tilgan darsni so‘rash – 8 daqiqa

Yangi mavzu – 15 daqiqa

Mustahkamlash – 15daqiqa

O‘quvchilar bilimini baholash – 3 daqiqa

Uyga vazifa – 2 daqiqa

Darsning borishi:

I.Tashkiliy qism: Sinfning darsga tayyorligi tekshiriladi. O‘quvchilar o‘rtasida psixologik iqlim yaratiladi.

O‘quvchilar 3 guruhga bo‘lib olinadi.

1-guruh: “Topqirlar”; **2-guruh: “Bilimdonlar”;** **3-guruh: “Zukkolar”**

Darsda o‘quvchilarga sirli orol maketi ko‘rsatiladi va unga sayohat uyushtirgan holda o‘quvchilar bilan yangi mavzu tashkil etiladi.

O‘quvchilar quyidagicha rag‘batlantirilib boriladi.

II.O‘tilgan mavzu va uyga vazifani so‘rash: Bunda o‘tilgan mavzu bo‘yicha “**Chunki**” usuli orqali savol-javob tashkil etiladi.Har bir guruh 1tadan savol tanlaydi va javob beradi.

1-guruh: “Topqirlar”guruhiga:1.Devorni tepib buzishdan odam qandaydir foyda oladimi?

2-guruh: “Bilimdonlar” guruhiga:2. Devorning egalari devor buzilgandan so‘ng nima qilishadi, deb o‘ylaysiz?

3-guruh: “Zukkolar” guruhiga:3 Bola nima yomonlik qildi va uning ketidan qanday yomonlik keldi?

1-guruh: “Topqirlar”guruhiga:4. Siz hayotingizda shunga o‘xshash holatlarni

kuzatganmisiz?

2-guruh: “Bilimdonlar” guruhiga:5. Hikoyadagi kishi uyda och bolasi bo‘la turib, ikkala nonni ham ko‘chadagi begonaga berib to‘g‘ri qildimi?

3-guruh: “Zukkolar” guruhiga:6. Nima deb o‘ylaysiz, u nima uchun shunday qildi?

III.Yangi mavzu bayoni: So‘zning ham mazasi, ta‘mi bo‘ladimi? U axir non emas-ku... yeyilsa, yoki choy kabi ichilsa? Hatto so‘zni ko‘rib ham bo‘lmaydiku, deyayotgandirsiz. So‘zning ta‘mi deyilganda uning ma‘nosidagi nozik tomonlari nazarda tutiladi. Buni she‘rga so‘z tanlash misolida tushuntirib beraman.

Deylik, “Tong” haqida shunday

Quyosh osmonga chiqdi,

Qushlar sayray boshladi.

Teraklar tebranishdi,

Gullarga shabnam tushdi.

Mana shu “to‘rtlik”ni, ya‘ni fikrni ko‘ngilga yaqinlashtirish uchun oddiy so‘zlarni (shu o‘rin uchun) “ta‘mli” so‘zlarga almashtiramiz. Masalan, mana bunday:

Quyosh kuldi osmonda

Qushlar kuylay boshladi.

Qarsak chaldi teraklar,

Gullar ko‘zin yoshladi.

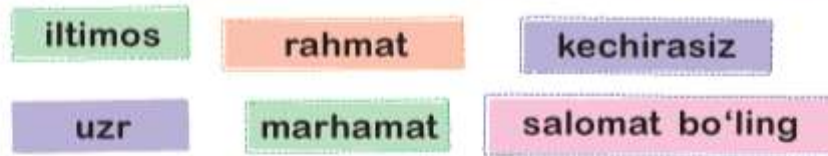
“Mashq daftari” bilan yozma mashqlarni bajariladi. Bunda “Husnixat” usulidan foydalanamiz.

3.3. Daftardagi mashqni bajaring.

1. Rasmlarga qarang. Ularning tagidagi gaplarni o‘qing. Gaplarning qaysi birini siz ishlatgan bo‘lardingiz?

- 1) Qalamingni ber. 2) Qalamingni berib tur, iltimos.
- 3) Oyi, men keldim. 4) Assalomu alaykum, oyijon, men keldim.
- 5) Qornim to‘ydi, ket dim. 6) Rahmat, ovqat shirin bo‘libdi.
- 7) Tur o‘rningdan, maktabga kech qolasan!
- 8) Bolajonim, turaqol, nonushta qilamiz.

1. Quyidagi so‘zlar qanday holatlarda ishlatiladi?

Bo‘sh o‘rinlarga yuqoridagi so‘zlardan mosini yozing.

_____, o‘chirg‘ichingni berib tur.

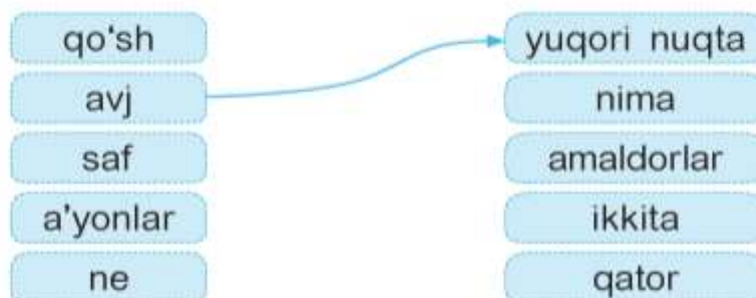
_____, soat necha bo‘lganini bilmaysizmi?

Keling, _____, o‘tiring.

Tabrik uchun _____!

_____, bezovta qilmadimmi?

2. Quyidagi so‘zlarga mos keluvchi mosini topib, moslashtiring.

Dam olish daqiqasi: Bunda o'qvchilar ko'zlari bog'liq holda meva nomini ushlab ko'rib topadilar.

“Kim topqir?” o'yini

1.2. Daftardagi mashqni bajaring.

1.3. Quyidagi iboralarni eshitganmisiz? Ularni qachon ishlatamiz?

Qo'lingiz dard ko'rmasin Baraka toping!

Ko'rmaganday bo'lib keting

IV.Mavzuni mustahkamlash:

“Zukko zehni” usuli orqali quyidagi matn haqida o'quvchilarning fikri so'raladi.

E'tibor bergan bo'lsangiz, “mashqmiz”ga ancha rang, shira kirdi. Bu mashqda birgina holat – gullarning nega yig'layotgani aytilmagan. Endi buning sababini “to'qib”, mashqni yakunlab qo'ysak ham bo'ladi. Masalan, mana bunday:

Gullar ona quyoshning

Zamindagi bolasi.

Yig'lashganin boisi,

Sogʻinishgan onasin...

Soʻzning mazasi, taʼmini his qilish har kimning oʻzida qolgan. Siz qancha koʻp badiiy kitob oʻqisangiz, sheʼr va qoʻshiqlar yod olsangiz, obrazli aytganda, soʻzlar ummonida suzsangiz, shuncha tez va koʻp soʻzlarning “taʼmi”ni his qilasiz, taʼsir

kuchini payqaysiz.

Abdurahmon Akbar

“Xotira mashqi” didaktik oʻyini.

1. Sarlavhani oʻqiganingizda nima xayolingizga keldi?
2. Hayotda nimaning taʼmi boʻladiyu, nimaning taʼmi boʻlmaydi?
3. Oʻylab koʻring-chi, qanday taʼm sizni xursand qiladi va aksincha?
4. Nima uchun muallif sheʼr deyish oʻrniga “mashq” degan?
5. Soʻzning taʼmini yaxshiroq sezish uchun nima qilishingiz kerak ekan?

V. Oʻquvchilar darsdagi ishtiroki va toʻplagan ragʻbatlari asosida baholanadi. Gʻolib guruh aniqlanadi. Mavzu xulosalanadi.

VI. Uyga vazifa: Matn mazmuni bilan toʻliq tanishish va savollarga javob yozib kelish.